

РЕЦЕНЗІЯ

**завідувача кафедри одноборств Харківської державної академії
фізичної культури, кандидата наук з фізичного виховання і спорту,
доцента Тропіна Юрія Миколайовича
на дисертаційну роботу Чень Дундун на тему
«Організаційно-управлінські основи розвитку китайських національних
традиційних видів спорту», представлену на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт**

Актуальність теми. Для кожної країни збереження традицій є запорукою розвитку і процвітання у майбутньому. Китай – яскравий приклад країни, що послідовно зберігає багатовікові традиції. Серед них – спортивна культура, що охоплює танці, гімнастику та бойові мистецтва. Ці види рухової активності під впливом різних факторів трансформуються, змінюються, удосконалюються, але продовжують своє існування і передаються з покоління в покоління. Окремі китайські національні традиційні види спорту, які є складовою спортивної культури, нині визнано офіційними видами спорту і стрімко набувають популярності в усьому світі.

Особливості збереження китайської національної традиційної спортивної культури є предметом вивчення сучасних науковців, зокрема питання успадкування традицій з погляду екології культури, проблеми та можливості окремих національних традиційних видів спорту в умовах глобалізації тощо.

Одним із найпопулярніших і відомих в усьому світі китайських національних традиційних видів спорту є танець дракона та лева, який є своєрідною візитівкою Китаю. У 1995 році засновано Китайську спортивну асоціацію дракона та лева та Міжнародну федерацію танцю дракона та лева, завдяки чому цей вид спорту став активно поширюватися у різних країнах світу. У 2017 році Міжнародна федерація об'єднувала 31 федерацію з різних

регіонів і країн, більшість з яких розташовано в Азії, наприклад в Малайзії, Сінгапурі, Гонконзі на Тайвані.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Дисертаційне дослідження виконано згідно з Тематичним планом науководослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2020-2024 рр. та 2025-2028 рр. за темою: «Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту (державний реєстраційний номер 0120U101012 та 0124U005031)».

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що *вперше*:

- теоретично обґрунтовано та розроблено концепцію розвитку китайських національних традиційних видів спорту та оцінено її з позиції теорії систем;

- обґрунтовано та розроблено концептуальну модель управління розвитком китайських національних традиційних видів спорту, надано її аналіз з позиції теорії управління;

- обґрунтовано систему показників розвитку китайських національних традиційних видів спорту та розроблено алгоритм до оцінювання їх потенціалу;

уточнено поняття «китайська національна традиційна спортивна культура» та «китайські національні традиційні види спорту»;

удосконалено:

- теоретичне обґрунтування організаційних аспектів розвитку китайських національних традиційних видів спорту при формуванні державної політики;

- методичний підхід до організаційної регламентації регіонального управління розвитком китайських національних традиційних видів спорту;

набуло подальшого розвитку:

- теоретичне обґрунтування організаційно-управлінського забезпечення розвитку китайської національної традиційної спортивної культури, як соціального інституту;

- теоретичні відомості щодо формування системи управління розвитком китайських національних традиційних видів спорту, її структури і складових.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробці та впровадженні стратегії розвитку китайських традиційних національних видів спорту в Провінції Хайнань.

Результати досліджень впроваджено в діяльність Управління у справах молоді та спорту Харківської обласної державної адміністрації, Громадської організації «Харківська обласна федерація національних одноклубів», в навчальний процес Харківської державної академії фізичної культури, Комунального закладу «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа «Спорт для всіх», у навчальний процес Національного університету «Запорізька політехніка», в навчальний процес Економічного університету Хайкоу (Провінція Хайнань, КНР), що підтверджено відповідними актами впровадження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна. У представленій дисертаційній роботі, відповідно до теми дослідження, на основі сучасних наукових підходів обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій визначалося з використанням адекватних підходів, визначенням спеціальних методів дослідження, які відповідають кваліфікаційним вимогам.

Етапи проведення дослідження є логічними та послідовними, що дозволяє проаналізувати поступовість вирішення завдань дисертаційної роботи та досягнення її мети.

Сучасний методичний рівень роботи, відповідність вибірки критеріям репрезентативності, достатня інформативність використаних методів дослідження та адекватність статистичного аналізу дозволяють вважати результати дослідження, наукові положення та висновки достовірними та науково обґрунтованими.

Оцінка змісту дисертації, її завдання в цілому і основних положень дисертації. Дисертаційна робота викладена державною мовою на 236 сторінках тексту комп'ютерного набору, складається з анотацій, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Дисертація включає 18 таблиць та 21 рисунок. Усього використано 202 найменування літературних джерел.

Анотація викладена українською та англійською мовами відповідає вимогам до її змісту, в стислому вигляді містить основні наукові положення та практичні результати, отримані дисертантом в процесі виконання роботи. Представлено список публікацій автора за темою дисертації.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертаційної роботи, вказано на зв'язок з науковими планами та темами, сформульовано мету та завдання дослідження, визначено об'єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість дисертаційної роботи, подано інформацію про особистий вклад автора та апробацію результатів дисертаційної роботи.

У **першому розділі** «Теоретичні основи розвитку національних традиційних видів спорту Китаю» теоретично обґрунтовано поняття «китайські національні традиційні види спорту». Вивчено організаційні аспекти розвитку китайських національних традиційних видів спорту. Окреслено чіткий вектор для подальших наукових звернень у сфері управління розвитком китайських національних традиційних видів спорту.

У **другому розділі** «Методи та організація дослідження» наведені та описані використані методи дослідження. Представлено етапи дослідження. Дослідження проводилось в чотири етапи протягом 2022-2025 років. Протягом першого етапу було проаналізовано наукову і методичну літературу, що стосується становлення та розвитку національних традиційних видів спорту, а також формування системи управління і змагань у сфері китайських національних традиційних видів спорту. Також було проведено перший етап педагогічного спостереження.

На другому етапі здійснювалась підготовка та проведення анкетування. Проаналізовано стан розвитку китайських національних традиційних видів спорту і особливості діяльності Міжнародної федерації танцю дракона та лева. Також проведено другий етап педагогічного спостереження.

Третій етап дослідження був присвячений обґрунтуванню та розробленню концепції і концептуальної моделі розвитку китайських національних видів спорту. Також проведено математичну обробку отриманих результатів та оформлено акти впровадження.

На четвертому етапі відбувалось оформлення остаточного варіанту тексту дисертації, аналіз та узагальнення результатів дослідження, формування висновків, а також підготовка актів впровадження результатів дослідження в практику та підготовка дисертаційної роботи до публічного захисту.

У **третьому розділі** «Управління розвитком китайських національних традиційних видів спорту» визначено, що державна політика розвитку китайських національних традиційних видів спорту спрямована на покращення спортивної інфраструктури, підвищення національної гордості й ідентичності, інтеграцію в міжнародний спортивний простір, шляхом збільшення державного фінансування, розширення кадрового потенціалу, удосконалення системи змагань та активного залучення до занять широких верств населення. З метою популяризації китайських національних видів спорту в закладах вищої освіти КНР введено як обов'язковий предмет до Державної Програми фізичного виховання національні єдиноборства (бойові мистецтва). Опитування показало, що студенти вважають національні єдиноборства популярними й займаються цими видами спорту для гармонійного розвитку і збереження здоров'я.

У ході дослідження було проведено опитування фахівців фізичної культури і спорту, спортсменів і тренерів, які займаються розвитком та популяризацією китайських національних традиційних видів спорту, зокрема танцю дракона та лева. Результати опитування показали, що 21,6%

респондентів вважають рівень поширення танцю дракона та лева в Китаї високим, 41,2 % – вище середнього, 11,8 % – середнім, а 25,5 % – нижче середнього.

Встановлено, що популяризація фізкультурно-оздоровчої діяльності в Китаї може бути реалізована через освітні програми, організацію масових заходів, розвиток інфраструктури та активне залучення держави. Важливо також використовувати соціальні медіа, співпрацювати з громадськими організаціями та заохочувати фізичну активність на робочих місцях для створення активного і здорового суспільства. Основними шляхами популяризації національних традиційних видів спорту в Китаї та за кордоном нині є розробка маркетингових програм, інтеграція цих видів спорту у навчальні заклади, активне просування через ЗМІ, залучення міжнародної аудиторії, створення умов для участі жителів сільської місцевості у заняттях та змаганнях, впровадження інновацій у тренувальні програми, а також удосконалення системи змагань, що сприятиме збереженню культурних традицій і розширенню участі в цьому виді фізичної активності.

У **четвертому розділі** «Концептуальний підхід в управлінні розвитком китайськими національними традиційними видами спорту» визначено стратегію розвитку та застосовано концептуальний підхід в управлінні розвитком китайськими національними традиційними видами спорту, який має значний вплив на економічне зростання регіону, оскільки популяризація таких видів спорту може сприяти розвитку туристичної інфраструктури, залученню туристів і, відповідно, збільшенню доходів від туризму. Проведення культурних і спортивних заходів, чемпіонатів та фестивалів, пов'язаних з традиційними видами спорту, створює нові робочі місця і стимулює підприємницьку активність у місцевому бізнесі, серед якого готелі, ресторани та виробництво сувенірів; національні традиційні види спорту сприяють зміцненню соціальних зав'язків і місцевої ідентичності, що може підвищити залученість громадян до спортивної діяльності, знизити рівень безробіття та покращити якість життя.

Визначено, що реалізація розробленої стратегії розвитку китайських національних традиційних видів спорту сприяє Китайській асоціації танцю дракона та лева у створенні належних умов для залучення широких верств населення до занять. Це підтверджується високою оцінкою експертів Плану реалізації стратегії, яка становить 4,6 балів, дані є репрезентативні. Про достовірність проведеної експертизи свідчить отриманий коефіцієнт конкордації, коефіцієнт кореляції становить 0,96, що свідчить про узгодженість думок експертів.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» узагальнено результати дисертаційного дослідження, окреслено їх практичну та теоретичну значущість, висвітлено та обговорено дискусійні питання.

Загальні **висновки** в цілому відповідають завданням дисертаційного дослідження. В цілому, зміст дисертації свідчить про достатній рівень підготовленості дисертанта.

Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях. Результати проведених досліджень викладені у 18 наукових працях, з яких 4 статті – у наукових фахових виданнях України, 10 публікацій апробаційного характеру, 4 праці, які додатково відображають результати дисертації.

Основні положення дисертаційної роботи розглядалися на засіданнях кафедри менеджменту фізичної культури Харківської державної академії фізичної культури, доповідалися і публікувалися на XXII - XXIV Міжнародних науково-практичних конференціях «Фізична культура, спорт та здоров'я» (Харків – 2022, 2023, 2024); публікувалися в матеріалах: The 13th International scientific and practical conference: «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects» (Berlin, Germany, 2022), XIII Міжнародної науково-практичної конференції: «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (Львів, 2022), I Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Фізична культура і спорт: традиції, досвід, інновації» (Запоріжжя, 2023), XIV Міжнародної науково-практичної

конференції: «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (Львів, 2024).

Недоліки дисертації щодо їх змісту та оформлення. Позитивно оцінюючи дисертацію Чень Дундун, можна зазначити деякі зауваження, побажання та дискусійні питання, які потребують додаткової аргументації та відповідних уточнень:

1. Доцільно було б уточнити механізм використання педагогічного спостереження для виявлення впливу занять китайськими національними єдиноборствами (ушу) на розвиток фізичних якостей студентів віком 18–20 років, а також варто було б більш детально обґрунтувати необхідність застосування цього методу (підрозділ 2.1, с. 63).

2. Потребує конкретизації заявлений у дослідженні метод експертних оцінок, зокрема шляхом уточнення, чи реалізовано його у формі опитування або анкетування з посиланням на відповідну форму «Експертного листа» (підрозділ 2.1, с. 68).

3. Бажано було б подати розгорнуту характеристику методики визначення термінальних та інструментальних цінностей у студентів України та Китаю, що сприятиме більш повному розумінню результатів, представлених на рис. 3.5 (с. 99).

4. Варто було б доповнити таблицю 4.5 (с. 169) зазначенням одиниць виміру показників для забезпечення коректності їх інтерпретації.

5. Логічно було б доповнити другий розділ описом показників, представлених у таблиці 4.7 (с. 175), з метою забезпечення структурної узгодженості матеріалу.

6. Доцільно було б передбачити включення після кожного розділу формулювання: «Результати дослідження представлені в наукових працях []», що сприяло б більш повному відображенню апробації отриманих результатів.

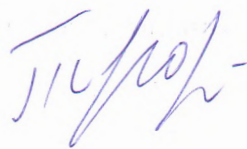
Перераховані недоліки та зауваження носять дискусійний характер, суттєво не впливають на науковий і методологічний рівень дисертації, не

знижують її загальної позитивної оцінки та спрямовані, в основному, на подальше вдосконалення наукових можливостей здобувача.

Висновок про відповідність дисертації встановленим чинним вимогам. Дисертаційна робота Чень Дундун на тему «Організаційно-управлінські основи розвитку китайських національних традиційних видів спорту» має достатнє теоретичне та практичне значення, є самостійним завершеним науковим дослідженням, яке за своїм змістом, обґрунтованістю висновків, новизною отриманих результатів відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44) та наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України №759 від 31.05.2019 року), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка.

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, завідувач кафедри одноборств
Харківської державної академії
фізичної культури

Юрій ТРОПІН

Підпис Тропіна Юрія засвічую:

Проректор з науково-педагогічної роботи
Харківської державної академії
фізичної культури

Олег ОЛЬХОВИЙ